

Світлана Сергіївна РОДЧЕНКО

старший викладач,
кафедра фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту,
Харківський національний університет імені О. М. Бекетова
E-mail: svrodchenko@gmail.com

ДЕФІНІЦІЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКУ

Родченко С. С. Дефініції фінансово-економічної безпеки банку. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 155-166.

Анотація

Вступ. Банківська система та банки зокрема виконують важливу роль для зміцнення національної безпеки, зміцнення позиції країни, забезпечення її суверенітету та її конкурентоздатності на міжнародному ринку, регулювання грошово-кредитної системи, керують рухом фінансових ресурсів на ринку тощо. У своїй діяльності вони зазнають значного впливу різного роду загроз, тому зміцнення їх фінансово-економічної безпеки не втрачає своєї актуальності, а вироблення єдиного підходу до розуміння суті «фінансово-економічної безпеки банку» є необхідним для розробки системи її ефективного забезпечення та регулювання.

Мета. З'ясувати суть поняття «фінансово-економічна безпека банку» через детальне вивчення та узагальнення визначень науковцями та практиками таких понять, як «безпека», «небезпека», «невизначеність», «виклик», «ризик», «загроза», «безпека банку», «економічна безпека банку» та «фінансова безпека банку».

Метод. Методи економічного аналізу «аналіз» та «синтез» використано для детального вивчення визначень досліджуваних понять; «порівняння», «узагальнення» та «систематизації» – для здійснення висновків дослідження та вироблення власного погляду на суть «фінансово-економічної безпеки банку».

Результати. На основі детального вивчення трактувань вченими та практиками понять «безпека банку», «економічна безпека банку», «фінансова безпека банку» та «фінансово-економічна безпека банку» запропоновано їх власні визначення.

Ключові слова: безпека; безпека банку; економічна безпека банку; фінансова безпека банку; фінансово-економічна безпека банку.

Svitlana Sergiivna RODCHENKO

Senior Lecturer,
Department of Financial and Economic Security, Accounting and Audit,
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv
E-mail: svrodchenko@gmail.com

DEFINITIONS OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF THE BANK

Abstract

Introduction. The banking system and banks, in particular, play an important role in strengthening of national security, ensuring its sovereignty, strengthening the position of the country and its competitiveness in the international market, regulating the monetary system and the movement of financial resources in the market, etc. In their activity they experience significant influence of various types of threats, therefore, strengthening their financial and economic security does not lose its relevance, and the development of a unified approach to understanding the essence of "financial and economic security of the bank" is necessary for the development of a system for its effective support and regulation.

Purpose. The article aims to explore the essence of the concept of "financial and economic security of the bank" through a detailed study and synthesis of scientists' and practitioners' definitions of such concepts as "security", "danger", "uncertainty", "challenge", "risk", "threat", "bank security", "economic security of the bank" and "financial security of the bank".

Method. Methods of economic analysis and synthesis are used for a detailed investigation of such concepts under study as "comparison", "generalization" and "systematization", for conduction of conclusions of research and development of author's point of view on the essence of "financial and economic security of the bank".

Results. On the basis of a detailed study of the concepts "bank security", "economic security of the bank", "financial

---

security of the bank" and "financial and economic security of the bank" the author has provided her own definition.

Keywords: security; bank security; economic security of the bank; financial security of the bank; financial and economic security of the bank.

JEL classification: H56, G21

Вступ

Зміцнення національної безпеки держави, її позицій на міжнародному ринку, забезпечення її незалежності та економічного зростання залежить від стійкості та безпеки банків. Завданням банківської системи є стабілізація грошово-кредитної системи, налагодження руху фінансових ресурсів на усіх рівнях, забезпечення конвертованості національної валюти, фінансування держави, бюджету та підприємств, підтримка інвестиційних процесів у країні, здійснення кредитування.

Водночас банки постійно зазнають впливу значної кількості загроз як внутрішніх, так і зовнішніх, тому питання безпеки банків не втрачає своєї актуальності. Адже банківська діяльність та її система зачіпає усі сторони життєдіяльності суспільства і має пряме чи опосередковане відношення до усіх учасників ринкових відносин. Перш за все, питання безпеки банківської діяльності зачіпає інтереси власників банків та їх акціонерів, а також їхніх клієнтів, користувачів банківських послуг. Стосується вона не в останню чергу і партнерів по бізнесу, і персоналу банків.

Питанням банківської безпеки, зокрема фінансово-економічної, присвятили свої наукові напрацювання такі дослідники, як Албанін Л. [26]; Барановський О. [33; 41]; Безвух С. [17]; Бочаров О. [11]; Букін С. [16]; Васильчак С. [20]; Гамза В., Ткачук І., Жилкін І. [15]; Герасимов П. [29]; Герасимчук Н., Мірзоева Т., Томашевська О. [4]; Голобородько Ю. [39]; Горячева К. [38]; Гребенюк Н. [43]; Гриценко В. [21]; Дмитров С. [45]; Дудченко Н. [34]; Єпіфанов А. [44]; Зачосова Н. [19]; Зубок М. [3; 10]; Ілляш М. [13]; Карпенко О. [1]; Кельдер Т., Худолей Л. [48]; Кириченко О., Мелесик С. [28]; Ковриженко Л. [36]; Користін О., Герасименко Л., Доля Л., Калюк О. [6]; Корнієнко М. [31]; Корченко А., Скачек Л., Хорошко В. [7]; Краліч В. [30]; Ксьондз С. [42]; Магас Н. [2]; Матвеев Н. [22]; Міляев П. [27]; Наточеева Н. [40]; Побережний С., Пласун О., Болгар Т. [46]; Прокопенко Н., Виклюк М. [18]; Ревак І., Керницька М. [32]; Різник Н., Властуйова І. [25]; Семенов В. [8]; Сергунін А. [5]; Сліпенчук О., Марчуковська М. [35]; Сороківська З. [14]; Стрельбицька Л., Стрельбицький М., Гіжевський В. [23]; Тагірбеков К. [12]; Хитрін О. [37]; Штаєр О. [24]; Щербатих Д., Шпильовий Б. [47]. Однак дійти однозначності у визначенні понять «безпека банку» та «фінансово-економічна безпека банку» досі не вдалось.

Мета та завдання статті

Метою написання статті є з'ясування суті поняття «фінансово-економічна безпека банку». Для досягнення поставленої мети слід виконати низку завдань, зокрема: на основі вивчення та узагальнення трактувань науковцями та практиками понять «безпека банку», «економічна безпека банку», «фінансова безпека банку» та «фінансово-економічна безпека банку» сформулювати власне їх визначення.

Виклад основного матеріалу дослідження

Для з'ясування суті поняття «фінансово-економічна безпека банку» доцільно насамперед визначити, що слід розуміти під «безпекою», «небезпекою», «загрозою», «невизначеністю», «викликом» та «ризиком». Досліджень, присвячених цьому питанню, проведено вже достатньо і, узагальнюючи їх, можемо констатувати таке:

- «безпека – це відсутність загрози, стан захищеності, це поняття можна застосовувати як до людини, її життя, так і до держави та її діяльності» [1, с. 103];
- «небезпека – це будь-які явища і процеси, які можуть негативно вплинути на функціонування суб'єктів господарювання і тим самим призвести до кризового стану та неможливості подальшого розвитку» [2, с. 80];
- «загроза являє собою відповідну небезпечну дію, яка формується і проявляється за наявності необхідних і достатніх для цього умов» [3, с. 72];
- «невизначеність – це об'єктивна неможливість здобуття абсолютного знання про об'єктивні та суб'єктивні фактори функціонування системи, неоднозначність її параметрів» [4];
- «виклик – це сукупність обставин не обов'язково загрозливого характеру, але, безумовно таких, що вимагають реагування на них» [5, с. 127];
- «ризик – це ймовірність виникнення збитків або недоодержання прибутків порівняно із варіантом, що прогнозується» [6].

Попри значну актуальність проблеми зміцнення безпеки банків, банківської діяльності, досліджень, що присвячені з'ясуванню суті таких базових понять як «безпека банку», «безпека банківської діяльності», «банківська безпека», не достатньо.

У науковій літературі немає розмежування понять «банківська безпека», «безпека банку» та

«безпека банківської діяльності». Стосовно понять «банківська безпека» та «безпека банку», то тут частково відбувається заміщення понять. Також слід враховувати, що банк як установа здійснює певну діяльність, і без здійснення цієї діяльності банк не може існувати, тому «безпека банку» та «безпека банківської діяльності» мали б бути ідентичними поняттями. Оскільки ж поняття банку дещо ширше від банківської діяльності, то пропонується вживати термін «безпека банку».

Фахівці по-різному трактують «безпеку банку»: для одних це стан захищеності від внутрішніх та зовнішніх загроз; для інших це стійкість банку, стан такої його життєдіяльності, за якої забезпечується досягнення основних цілей; треті наголошують на системі заходів, що здатна забезпечити захист банку від внутрішніх та зовнішніх загроз; четверті акцентують увагу на таких умовах банківської діяльності, що не допускають будь-яких ризиків (табл. 1).

Таблиця 1. Визначення безпеки банку у науковій та методичній літературі*

Автор / Джерело	Визначення безпеки банку
Стан захищеності банків від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз	
Корченко А. О., Скачек Л. М., Хорошко В. О. [7, с. 8]	Це його захищеність від зовнішніх і внутрішніх загроз, що дає змогу надійно зберігати й ефективно використовувати фінансовий, матеріальний і кадровий потенціал.
Семенов В. А. [8]	Це стан захищеності інтересів її власників, керівництва, персоналу і клієнтів, матеріальних цінностей та інформаційних ресурсів від внутрішніх і зовнішніх загроз, тобто вміння і спроможність банківської установи надійно протистояти будь-яким спробам кримінальних структур чи недобросовісних конкурентів завдати шкоди її законним інтересам.
Великий економічний словник [9, с. 75].	Стан захищеності життєво важливих інтересів банку від недобросовісної конкуренції, протиправної діяльності кримінальних формувань і окремих осіб, здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам, зберігати стабільність функціонування і розвитку відповідно до статутних цілей.
Стан стійкої життєдіяльності	
Зубок М. І. [10, с. 13]	Стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація мети банку та основних його інтересів, захист від внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування; властивість своєчасно й адекватно реагувати на всі негативні прояви внутрішнього і зовнішнього середовища банку; здатність протистояти різним посяганням на власність, діяльність і імідж банку, створювати ефективний захист від внутрішніх і зовнішніх загроз.
Бочаров О. А. [11, с. 15]	Стан економіки банку, необхідний і достатній для реалізації цільової функції, самостійного, стійкого і прогресивного розвитку, збереження стабільності за внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів.
Тагірбеков К. Р. [12, с. 42]	Стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація основних інтересів і пріоритетних цілей банку, захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування.
Система заходів по забезпеченню безпеки банку від впливу загроз	
Ілляш М. М. [13, с. 91]	Це система заходів, які забезпечують захищеність інтересів власників, клієнтів, працівників і керівництва банку від зовнішніх та внутрішніх загроз.
Сороківська З. К. [14]	Це система заходів, спрямованих на захист і раціональне використання сукупності ресурсів, що є у розпорядженні банківської установи з метою запобігання загрозам його діяльності для максимального отримання прибутку.
Система попередження ризиків та загроз банківської діяльності	
Гамза В. А., Ткачук І. Б., Жилкін І. М. [15, с. 20]	Це сукупність умов, при яких потенційно небезпечні для банку дії або обставини попереджені, або зведені до такого рівня, при якому вони не здатні нанести збиток установленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна й інфраструктури банку і перешкодити досягненню банком уставних цілей.
Безпека складових банківської діяльності	
Букін С. О. [16]	Безпека банку як організації; безпека банківського персоналу; безпека банківських операцій.

*Розроблено автором.

Загалом, усі зазначені погляди на природу поняття «безпека банку» можна дещо ув'язати між собою. Так виходимо з того, що безпека банку, як і будь-якого іншого суб'єкта безпеки (особи, суб'єкта підприємницької діяльності, регіону, держави), оцінюється певним показником, рівнем, що відображає стабільний, безпечний стан цього суб'єкта, якому ніщо не загрожує. Таким чином, безпека банку – це і стан захищеності від загроз, і стійкість банку, яка забезпечує досягнення основних цілей його діяльності, і такі умови функціонування банку, за яких будь-які загрози попереджені, відхилені і не можуть виникнути. Водночас безпека банку як явище не може бути системою заходів, оскільки забезпечення стійкості банку передбачає розробку заходів, що сприяють зміцненню безпеки банку.

Зважаючи на вищевикладене, під «безпекою банків» пропонуємо розуміти такий стан життєдіяльності банку, який забезпечує його стійкість та конкурентоздатність, попередження можливих ризиків та захист від існуючих внутрішніх і зовнішніх загроз, досягнення основних цілей діяльності.

Окрім розбіжності думок науковців щодо суті поняття «безпека банку», немає однозначності і у виділенні її видів. Так окремі автори виокремлюють особисту, колективну, економічну та інформаційну безпеку банку [17; 10, с. 19-20], а Н. С. Прокопенко та М. І. Виклюк, розглядаючи економічну безпеку банку, виділяють у її складі фінансову, інформаційну, техніко-технологічну та правову [18, с. 304].

І залишається одвічна дискусія, як правильно: «ключовою безпекою банку є економічна безпека» чи «слід говорити лише про фінансову безпеку банку», а може правильно поєднувати ці дві важливих складові й говорити про «фінансово-економічну безпеку банку».

Особлива значущість економічної безпеки банку обумовлюється низкою чинників як зовнішнього, так і внутрішнього характеру: по-перше, необхідність і важливість економічної безпеки випливає з наявної різноманітності інтересів суб'єктів ринку банківських послуг; по-друге, обмеженість фінансових ресурсів банків та джерел їх створення вимагає від них розроблення досить ефективних технологій банківського виробництва, застосування економічних інструментів підтримання ліквідності та конкурентоспроможності банків на необхідному рівні, якісного використання їх ресурсної бази; по-третє, нестабільна економічна ситуація, досить несподівані і різкі її зміни обумовлюють готовність банку до роботи в майже кризових умовах, з досить високим ступенем ризику, іноді на межі втрати своєї ліквідності; по-четверте, зростання економічної злочинності, насамперед у кредитно-фінансовій сфері, ставить банківську діяльність у ряд досить ризикованих і тим самим обумовлює високу відповідальність банків перед своїми клієнтами, вкладниками й акціонерами. У зв'язку з цим усі заходи безпеки спрямовуються і концентруються якраз навколо економічної безпеки, що й обумовлює її місце у системі безпеки банківської діяльності [10, с. 90].

Незважаючи на те, що дискусії науковців щодо суті «економічної безпеки банку» тривають вже досить давно, між ними і досі немає з цього приводу одностайності (табл. 2).

Таблиця 2. Дефініції поняття «економічна безпека банку» у фахових джерелах

Автор / Джерело	Визначення економічної безпеки банку
1	2
Стан банківської установи, що здатний забезпечити збереження існуючих активів установи від ймовірних та наявних небезпек і загроз	
Зачосова Н. В. [19, с. 140]	Це такий стан його функціональних можливостей, що здатний забезпечити збереження існуючих активів установи від ймовірних та наявних небезпек і загроз й сприяти залученню нових фінансових і матеріальних надходжень від різних видів діяльності банку (кредитних, депозитних, валютних, розрахунково-касових операцій, операцій з цінними паперами).
Васильчак С. В. [20, с. 289]	Стан, за якого забезпечується економічний розвиток і стабільність діяльності банку, гарантується захист його ресурсів та здатність адекватно і без істотних втрат реагувати на зміни внутрішньої і зовнішньої ситуації.
Гриценко В. Г. [21, с. 27]	Це стан банківської системи, за яким її фінансова стабільність чи репутація не може бути підірвана цілеспрямованими діями певної групи осіб і організацій або фінансовою ситуацією, що складається всередині і зовні банківської системи.
Зубок М. І. [10, с. 91]	Це стан, за якого забезпечується економічний розвиток і стабільність діяльності банку, гарантований захист його фінансових і матеріальних ресурсів, здатність адекватно і без суттєвих втрат реагувати на зміни внутрішньої і зовнішньої ситуації.
Бочаров О. А. [11, с. 15]	Це стан економіки кредитної організації (банку), потрібний і достатній для реалізації цільової функції, самостійного, стійкого і прогресивного розвитку, збереження стабільності за внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів.
Матвеев М. В. [22, с. 17]	Це стан, за якого забезпечується стабільність його функціонування, фінансова рівновага і регулярне одержання прибутку, можливість виконання поставлених цілей і завдань, здатність до дальшого розвитку й удосконалення.

Продовження таблиці 2.

1	2
Нааявність та ефективне використання економічного потенціалу банку для виконання ним своєї діяльності та зміцнення безпеки	
Стрельбицька Л. М., Стрельбицький М. П., Гіжевський В. К. [23, с. 44-45]	Це найбільш ефективно використання всіх видів ресурсів з метою запобігання загроз, забезпечення стабільного економічного функціонування та розвитку банку, а також створення безпечних умов для ефективного здійснення банком фінансових операцій та угод, зберігання і раціонального використання кредитних та фінансових ресурсів банку, надійного зберігання і транспортування готівки, цінностей та ін.
Штаєр О.М. [24, с. 265]	Це стан, за якого при найефективнішому використанні матеріальних, інтелектуальних та фінансових ресурсів реалізуються його основні інтереси, забезпечується стабільність функціонування, фінансово-комерційний успіх, прогресивний розвиток, гарантується захист виробничого та кадрового потенціалу від усіх видів загроз та дестабілізуючих чинників, а також спроможність адекватно і без суттєвих втрат реагувати на зміни внутрішньої і зовнішньої ситуації, що забезпечить конкурентну перевагу на ринку банківських послуг, зумовлену відповідністю потенціалу й організаційної структури банку його стратегічним цілям і завданням.
Різник Н. С., Воробйова І. А. [25]	Це забезпечення стану гарантованого збереження і раціонального використання фінансових, матеріальних, кадрових та інформаційних ресурсів і цінностей з метою запобігання загрозам комерційних банків, ефективного проведення банком операцій і угод, а також створення умов стабільного, ефективного функціонування й максимізації прибутку в різноманітних умовах.
Сукупність умов та факторів, які забезпечують незалежність банківської діяльності, її стійкість	
Албанін Л. І. [26, с. 47]	Це сукупність умов та факторів, які забезпечують незалежність банківської діяльності, її стабільність, стійкість, здатність до постійного оновлення та самовдосконалення.
Міляєв П. В. [27]	Сукупність умов та чинників, які забезпечують здатність комерційного банку попереджувати загрози економічного характеру, підтримувати незалежність національної економіки, її стабільність та стійкість
Кириченко О. А., Мелесик С. В. [28, с. 229]	Процес створення умов для стабільного фінансового розвитку, економічного суверенітету держави; попередження й усунення загроз, умов та інших чинників, здатних виявити негативний, дестабілізуючий вплив на процеси розвитку національної банківської системи, усунення суперечностей між інтересами держави та окремих соціальних груп, суспільства й індивіда. Забезпечення безпеки банку передбачає цілеспрямовану, постійно здійснювану діяльність (нормотворча, аналітична, оперативно-розшукова тощо) усіх суб'єктів безпеки із захисту його життєво важливих інтересів.
Захищеність життєво важливих інтересів банківської установи від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз	
Герасимов П. А. [29, с. 21]	Це не лише стан захищеності інтересів самого банку та його акціонерів, матеріальних, фінансових, інформаційних та інших ресурсів від існуючих і потенційних загроз, а й забезпечення поступального розвитку банку й абсолютного виконання контрагентами прийнятих ними перед банком зобов'язань.
Краліч В. Р. [30, с. 8]	Це стан захищеності його життєво важливих інтересів від несумлінної конкуренції, протиправної діяльності кримінальних формувань і окремих осіб, а також спроможність протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам, зберігати стабільність функціонування і розвитку відповідно до статутних цілей.
Корнієнко М. В. [31, с. 18]	Економічний захист усіх учасників банківського процесу при наданні послуг, реалізації продуктів з найкращим використанням ресурсів і створенні умов стабільного, ефективного функціонування та отримання прибутку.
Здатність протистояти деструктивним діям на фінансовому ринку	
Тагірбеков К. Р. [12, с. 23]	Це його здатність протистояти деструктивним діям на фінансовому ринку і забезпечити виживання в конкурентній боротьбі банківського бізнесу.
Поелементний склад економічної безпеки банку	
Ревак І. О., Керницька М. І. [32, с. 286]	З одного боку, становить самостійний елемент безпеки, а з другого – характеризує економічні аспекти кожного із елементів безпеки: охорони, режиму, інформаційно-аналітичного забезпечення.

Продовження таблиці 2

1	2
Акцент на завданнях економічної безпеки банку	
Барановський І. О. [33, с. 23]	Сукупність охорони комерційної та банківської таємниці; забезпечення стану найкращого використання ресурсів щодо запобігання загрозам комерційних банків і створення умов стабільного, ефективного функціонування й максимізації прибутку.
Ефективність діяльності	
Дудченко Н. В. [34, с. 68]	Стан наявних у банку ресурсів, як власних, так і залучених та позичених на різних умовах, ефективне використання яких у процесі здійснення банком фінансово-господарської та інвестиційної діяльності шляхом виконання традиційних та новітніх банківських операцій, реалізації продуктів та надання послуг дозволяє підтримувати високий рівень рентабельності, фінансової стійкості установи, гарантувати їй конкурентні переваги на ринку банківських послуг та забезпечувати її функціональний розвиток та зростання у майбутньому.
Домінування фінансової складової	
Сліпенчук О. П., Марчуковська М. С. [35, с. 94-95]	Здатність протистояти деструктивним діям на фінансовому ринку, забезпечити виживання в конкурентній боротьбі банківського бізнесу.

*Розроблено автором.

Зважаючи на різноманітність тлумачень «економічної безпеки банку», доцільно зазначити, що у її визначенні не слід зосереджуватись на важливості для національної безпеки чи на її складових; також доречно врахувати, що безпека та ефективність діяльності банку близькі, але не тотожні поняття; не можна вважати ідентичними поняття безпеки банку та безпеки учасників здійснення банківської діяльності; необхідно врахувати і той факт, що безпека банку досягається завдяки зусиллям не тільки відділу безпеки банку, а й іншими його структурними підрозділами.

Виходячи із вищевикладеного, економічною безпекою банку вважатимемо стан, який забезпечує підвищення його стійкості та надійності, ефективності діяльності та здатність протистояти існуючим та уникати імовірних загроз.

Важливою складовою економічною безпеки банку, яка визначає його ключові позиції, є фінансова безпека, яка відображає результат функціонування усіх інших складових та є відповідальною за нарощення фінансового потенціалу банку і ефективність його використання, а також за виявлення на ранніх стадіях загроз і розробку заходів по їх усуненню.

Єдності серед науковців щодо суті поняття «фінансова безпека банку» також немає (табл. 3). Слід зазначити, що не доречно ототожнювати фінансову безпеку банку з національною безпекою; не може бути безпекою банку комплекс заходів чи сукупність умов чи система елементів; у визначенні фінансової безпеки банку також не варто робити акцент на його стійкості чи ефективності діяльності, оскільки це дещо інше поняття. На нашу думку, фінансова безпека банку – це, перш за все, стан банку, який гарантує його захист від потенційних та наявних загроз, збереження та примноження активів, стійкість та досягнення встановлених цілей діяльності.

Фінансова безпека є важливим елементом економічної безпеки, визначальною складовою умовою її забезпечення. У ній відображається результат діяльності банку по усіх інших напрямках (організаційному, інформаційному, правовому, соціально-психологічному, силовому тощо). Якщо економічна безпека відповідає у першу чергу за збереження матеріальних цінностей і здійснення банківських операцій, то метою фінансової її складової є попередження та уникнення загроз для збереження та примноження фінансових ресурсів банку, забезпечення його стійкості, зростання ефективності його діяльності та зміцнення позицій на ринку. Оскільки ж зазначені завдання є ключовими у діяльності банківської установи, то доречним буде говорити саме про фінансово-економічну безпеку банку.

Під фінансово-економічною безпекою банку окремі науковці розуміють (табл. 4): стан стійкий до впливу внутрішніх та зовнішніх загроз; стан, що забезпечує здатність протистояти діям певної групи осіб і організацій або захист від несприятливої фінансової ситуації; сукупність заходів; здатність протистояти загрозам. При цьому, у своїх визначеннях часто не у повній мірі відображають економічну складову, чи визначальними загрозами безпеці банку вбачають протиправні дії особи чи групи осіб, чи організацій, а також виділяють службу безпеки банку як ключову у забезпеченні безпеки банку.

Таблиця 3. Дефініції поняття «фінансова безпека банку» у фахових джерелах

Автор / Джерело	Визначення економічної безпеки банку
Комплекс заходів зі зміцнення безпеки банку	
Артеменко Д. А. [36, с. 18]	Забезпечення організаційно-управлінських, режимних, технічних і профілактичних заходів, які гарантують якісний захист прав та інтересів банку, зростання статутного капіталу, підвищення ліквідності активів, забезпечення поворотності кредитів, збереження фінансових і матеріальних цінностей.
Стан, що забезпечує ефективність життєдіяльності банку	
Хитрін О. І. [37, с. 122]	Динамічний стан, при якому банк: юридично і технічно здатний виконувати та реально виконує властиві йому функції; забезпечує стійкий захист життєво важливих соціально-економічних інтересів громадян, суб'єктів господарювання, суспільства та держави від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз; володіє потенціалом як для кількісного, так і для якісного зростання і має у своєму розпорядженні механізми для реалізації цього потенціалу.
Горячева К. С. [38, с. 66]	Фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, котрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи.
Стабільний та стійкий стан	
Герасимов П. А. [29, с. 23]	Стабільність і стійкість фінансового банку, фінансового стану банку, ступінь ефективності фінансово-економічної діяльності, рівень контролю за зовнішніми та внутрішніми ризиками, рівень достатності капіталу та ступінь захищеності інтересів акціонерів.
Стан оптимального залучення та ефективного використання ресурсів	
Голобородько Ю. О. [39, с. 195]	Стан, який характеризується оптимальним рівнем залучення розміщення ресурсів при мінімізації загроз та негативних явищ і характеризує здатність банків до саморозвитку, і підвищення ефективності та конкурентоздатності.
Система елементів, що забезпечує ефективність діяльності банку	
Наточєєва Н. М. [40, с. 14]	Динамічна характеристика системи елементів, взаємодія яких дозволяє формувати позитивні фінансові потоки розвитку комерційного банку.
Сукупність умов, що попереджують імовірні та наявні загрози	
Барановський О. І. [41, с. 11]	Сукупність умов, за яких потенційно небезпечні для фінансового стану комерційного банку дії чи обставини попереджені чи зведені до такого рівня, за якого вони не здатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна і перешкодити досягненням банком статутних цілей.
Стан захищеності	
Ксьондз С. М. [42, с. 121]	Стан захищеності життєво важливих інтересів банку від різноманітних внутрішніх і зовнішніх загроз, який гарантує найбільш ефективне використання фінансових ресурсів для забезпечення стійкого функціонування та розвитку банку.
Гребенюк Н. О. [43, с. 55]	Стан банку, за якого він має можливість ефективно протистояти існуючим загрозам його діяльності, прогнозувати й уникати можливих ризиків, при цьому рух його фінансових потоків є безперервним й достатнім для реалізації стратегії стійкого розвитку.
Єпіфанов А. О. [44, с.78]	Стан банківської установи, що характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, його здатністю досягати поставлених цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для забезпечення стійкого розвитку.
Дмитров С. О. [45, с. 11]	Захист фінансових інтересів банку, його фінансової стійкості і середовища, в якому він функціонує.
Складова національної безпеки	
Побережний С. М., Пластун О. Л., Болгар Т. М. [46, с. 10]	Важлива складова фінансової, а тому і національної безпеки, це такий стан банківської установи, який характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, її здатністю досягати поставлених цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для забезпечення стійкого розвитку.

*Розроблено автором.

Виходячи з цього, під фінансово-економічною безпекою банку пропонуємо вважати стан, який гарантує захист від існуючих та попередження потенційних зовнішніх та внутрішніх загроз задля збереження і примноження фінансово-економічного потенціалу, забезпечення зростання ефективності діяльності, стійкості та зміцнення позицій на ринку, досягнення цілей діяльності загалом.

Таблиця 4. Погляди науковців на суть «фінансово-економічної безпеки банку»

Автор / Джерело	Визначення економічної безпеки банку
Сукупність заходів	
Щербатих Д. В., Шпильовий Б. В. [47, с. 145]	Сукупність заходів, спрямованих на запобігання збитку від негативних дій на їх економічну безпеку за різними аспектами фінансово-економічної діяльності. Запобігання збитку, не лише такого, що явно загрожує фінансово-економічній безпеці банку, але і потенційно можливого, являє собою зміст роботи фахівців з безпеки банку.
Стійкий стан до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз	
Кельдер Т. Л., Худолей Л. В. [48, с. 184]	Стан банківської установи, який характеризується збалансованістю і стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, її здатністю досягати поставлених цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для забезпечення стійкого розвитку.
Здатність протистояти імовірним та наявним загрозам	
Тарасенко І. О., Москаленко А. А. [44, с. 17]	Здатність банківської установи ідентифікувати, попереджувати та протидіяти зовнішнім і внутрішнім загрозам шляхом створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління фінансово-економічною безпекою.
Стан, що забезпечує здатність протистояти діям певної групи осіб і організацій або захист від несприятливої фінансової ситуації	
Гриценко В. Г. [21, с. 27]	Стан, коли фінансова стабільність чи репутація не може бути підірвана цілеспрямованими діями певної групи осіб і організацій або фінансовою ситуацією, що складається всередині чи зовні банківської системи.

*Розроблено автором.

Висновки та перспективи подальших розвідок

На основі вивчення поглядів науковців та практиків на суть поняття «безпека банку» пропонуємо розуміти під нею стан життєдіяльності банку, який забезпечує його стійкість та конкурентоздатність, попередження можливих ризиків та захист від існуючих внутрішніх і зовнішніх загроз, досягнення основних цілей діяльності.

Визначальною у діяльності банку є економічна безпека, а основною її функціональною складовою є фінансова безпека. Зважаючи на вітчизняний досвід у з'ясуванні суті цих понять, пропонуємо під економічною безпекою банку розуміти стан, який забезпечує підвищення його стійкості та надійності, ефективності діяльності та здатність протистояти існуючим та уникати імовірних загроз; а під фінансовою безпекою банку – стан, який гарантує його захист від потенційних та наявних загроз, збереження та примноження активів, стійкість та досягнення встановлених цілей діяльності.

Говорячи про фінансово-економічну безпеку банку, під нею слід розуміти стан, який гарантує захист від існуючих та попередження потенційних зовнішніх та внутрішніх загроз задля збереження і примноження фінансово-економічного потенціалу, забезпечення зростання ефективності діяльності, стійкості та зміцнення позицій на ринку, досягнення цілей діяльності загалом.

Досягнення банком належного рівня фінансово-економічної безпеки неможливе без якісної її діагностики, аналізу динамічних змін та взаємозалежностей, дослідження впливу зовнішніх та внутрішніх загроз, розробки стратегії та системи забезпечення, що може стати напрямками подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Карпенко О.В. Теоретичні аспекти економічної безпеки підприємництва. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2015. В.3. С. 102-106.
2. Магас Н. В. Теоретичні основи дослідження фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах техноглобалізму. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2011. № 2. С. 77-88.
3. Зубок М. І. Безпека банківської діяльності: підручник. К.: КНЕУ, 2012. 542 с.
4. Герасимчук Н. А., Мірзоєва Т. В., Томашевська О. А. Економічні і фінансові ризики: навчальний посібник. К.: Компринт, 2015. 288 с. URL: https://pidruchniki.com/86189/ekonomika/ekonomichni_i_finansovi_riziki (дата звернення 9.12.2018)
5. Сергунин А. А. Международная безопасность : новые подходы и концепты. *Политические исследования*. 2005. № 6. С. 126-137.
6. Економічна безпека / О. Є. Користін, О. І. Барановський, Л. В. Герасименко, Л. М. Доля, О. М. Калюк та ін.; за ред. О. М. Джужі; МОНУ. К. : Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2010. 368 с. URL:

- https://pidruchniki.com/1584072021588/ekonomika/ekonomichna_bezpeka (дата звернення 11.12.2018)
7. Корченко А. О., Скачек Л. М., Хорошко В. О. Банківська безпека: підручник / За заг. ред. докт. техн. наук, проф. О. В. Хорошка. К.: ПВП «Задруга», 2014. 185 с.
  8. Семенов В. А. Модель и метод формирования комплексной системы банковской безопасности: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. техн. наук: спец. 05.13.19 / СПб., 2008. 20 с.
  9. Большой экономический словарь / ред. А. Н. Азрилян. – 4-е изд. доп. и перераб. М.: Ин-т новой экономики, 1999. 1248 с.
  10. Зубок М. І. Безпека банківської діяльності: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 190 с.
  11. Бочаров О. А. Формирование основ экономической безопасности в банковской деятельности: дис. ... канд. экон. наук. / М., 2003. 20 с.
  12. Тагирбеков К. Основы банковской деятельности. М.: Изд-во «Ось-89», 2003. 446 с.
  13. Ілляш М. М. Безпека банку. Укн.: Енциклопедія банківської справи України. Редкол.: В. С. Стельмах (голова) та ін. К.: Молодь, Ін Юре, 2001. 680 с.
  14. Сороківська З. До питання фінансової безпеки в умовах світової економічної кризи. *Економічний аналіз*. 2011. №8(1). С. 104-108 URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2011_8_1/pdf/sorokivska/pdf (дата звернення 9.12.2018)
  15. Безопасность банковской деятельности: Учебник для вузов / В. А. Гамза, И. Б. Ткачук, И. М. Жилкин / 3-е изд., пер. и доп. М.: Финансовый университет, 2017. 513 с.
  16. Букин С. Безопасность банка. *Банковские технологии*. 2003. № 9. URL: www.bizcom.ru/security/2003-09/01.html (дата звернення 8.12.2018)
  17. Безвух С. В. Безпека банківської діяльності: Курс лекцій. URL: https://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0786&T=intro&st=0&L=1 (дата звернення 9.12.2018)
  18. Прокопенко Н. С., Виклюк М. І. Складові безпеки банківської діяльності. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.1. С. 302-308.
  19. Зачосова Н. В. Теоретичні аспекти наукової категорії економічної безпеки окремих видів вітчизняних фінансових посередників. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2012. Вип. 9(33). С.136-146.
  20. Васильчак С. В., Моцьо Р. Ю. Економічна безпека банків та методи її забезпечення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.12. С. 287-293.
  21. Гриценко В. Г. Економічна безпека банківської системи України. *Вісник Національного банку України*. 2009. № 4. С. 27-28.
  22. Матвеев Н. Экономическая безопасность предприятия: дисс. ... канд. экон. наук. М.: Изд-во «Возврат», 1999. 20 с.
  23. Стрельбицька Л. М., Стрельбицький М. П., Гіжевський В. К. Банківське безпекознавстві: навчальний посібник. [за ред. М. П. Стрельбицького]. К.: Кондор, 2007. 602 с.
  24. Штаер О. М. Напрями забезпечення та основні складові економічної безпеки банку. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2011. № 2. С. 263–270.
  25. Різник Н. С., Воробійова І. А. Оцінка та шляхи забезпечення економічної безпеки банку. *Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет*. Луцьк, 2008. №5(20). 368 с. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/O_FN/2008_5_2/zbirnuk_O_FN_5_Ч_2_183.pdf (дата звернення 11.12.2018)
  26. Албанин Л. И. Экономическая безопасность: угрозы и их отражение. *Вопросы экономики*. 2009. № 2. С. 47-48.
  27. Миляев П. В. Экономическая безопасность коммерческого банка в системе национальной безопасности государства. *Аудит и финансовый анализ*. 2010. №3. URL: http://auditfin.com/fin/2010/2/10_15/10_15%20.pdf (дата звернення 10.12.2018)
  28. Кириченко О. А., Мелесик С. В. Економічна безпека банківської системи України в умовах глобальної фінансової кризи. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №8 (98). С. 223-232.
  29. Герасимов П. А. Экономическая безопасность банка: концептуальный поход. *Банковские услуги*. 2006. № 4. С. 20-30.
  30. Краліч В. Р. Фінансовий моніторинг у забезпеченні функціонування системи економічної безпеки банківських установ в Україні: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 21.04.02. Київ, 2010. 21 с.
  31. Корниенко М. В. Инструменты повышения экономической безопасности коммерческого банка : авто реферат диссертации на соискание ученой степени канд. экон. наук : 08.00.05,08.00.10. Ростов н/Д, 2005. 24 с.
  32. Ревак І. О., Керницька М. І. Формування системи економічної безпеки у банківській сфері. *Науковий вісник ЛДУВС. Сер. Економічна*. 2009. Вип. 1. С. 375-389.
  33. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*. 2006. № 1. С. 7-26.

34. Дудченко Н. В. Сучасні підходи до трактування поняття «економічна безпека банківських установ». *Інвестиції: практика і досвід*. 2013. № 17. С. 64-69.
35. Сліпенчук О. П., Марчуковська М. С. Економічна безпека банків та методи її забезпечення. Світова фінансово-економічна криза: стратегії протидії та мінімізації наслідків (економіка, фінанси та право). *Збірник матеріалів XII Міжнародної науково-практичної конференції 29 травня 2009 року*. К.: УДУФМТ, 2009. С. 94- 97.
36. Ковриженко Л. О. Теоретичні засади стратегічного управління конкурентоспроможністю банку. *Вісник КЕФ КНЕУ імені В. Гетьмана*. 2011. № 1. С. 29-36.
37. Хитрін О. І. Фінансова безпека комерційних банків. *Фінанси України*. 2004. № 11. С. 118-124.
38. Горячева К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2003. №8. С. 65-67.
39. Голобородько Ю. О. Теоретичні підходи до розкриття сутності та складових фінансової безпеки банківських установ. *Науковий вісник НЛ ТУ України*. 2012. Вип. 22.12. С. 194-198.
40. Наточеева Н. Н. Финансовый механизм преодоления банковских кризисов для обеспечения устойчивого роста банковского сектора России: автореф. дис. ... д-ра экон. наук : 08.00.10. – М., 2011. 44 с.
41. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економіка і прогнозування*. 2006. № 1. С. 7-25.
42. Ксьондз С. М. Управління фінансовою безпекою банків України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 3. Т. 3. С. 120-124.
43. Гребенюк Н. О. Фінансова безпека банків: система розпізнання загроз та усунення ризиків. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2016. В. 91. С. 53-64.
44. Єпіфанов А. О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / за заг. ред. д-ра экон. наук, проф. А. О. Єпіфанова. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 295 с.
45. Дмитров С. О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку. *Фінансовий простір*. 2012. № 2 (6). С. 11-15.
46. Фінансова безпека банківської діяльності: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Безпека банків» [уклад. С. М. Побережний, О. Л. Пластун, Т. М. Болгар]; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 112 с.
47. Щербатих Д. В., Шпильовий Б. В. Підходи та загрози до формування фінансово-економічної безпеки банківських установ. *Вісник Черкаського університету. Серія економічна*. 2016. № 1. С. 141-148.
48. Кельдер Т. Л., Худолей Л. В. Економічна безпека банківської системи України в умовах глобальної фінансової кризи. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2012. № 2. С. 181-185.

References

1. Karpenko, O. V. (2015). Teoretychni aspekty ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytstva. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlyns'koho*, V. 3, 102-106. [in Ukrainian].
2. Mahas, N. V. (2011). Teoretychni osnovy doslidzhennia finansovoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia v umovakh tekhnohlobalizmu. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Serii ekonomichna*, 2, 77-88. [in Ukrainian].
3. Zubok, M. I. (2012). *Bezpeka bankivskoi diialnosti*. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian].
4. Gherasymchuk, N. A., Mirzojeva, T. V., Tomashevskaja, O. A. (2015). *Ekonomichni i finansovi ryzyky*. Kyiv: Komprynt. Retrieved from: https://pidruchniki.com/86189/ekonomika/ekonomichni_i_f finansovi_riziki [in Ukrainian].
5. Serhunyn, A. A. (2005) Mezhdunarodnaia bezopasnost: novye podkhody i kontsepty. *Polytycheskye yssledovaniya*, 6, 126-137. [in Russian].
6. Korystin, O. Je., Baranovskij O. I., Gherasymenko L. V., Dolja L. M., Kaljuk O. M. & et. al. (2010). *Ekonomichna bezpeka*. O.M. Dzhuzhi (Ed.). Kyiv : Alerta; KNT; Centr uchbovoho literatury. Retrieved from: https://pidruchniki.com/1584072021588/ekonomika/ekonomichna_bezpeka (дата звернення 11.12.2018) [in Ukrainian].
7. Korchenko, A. O., Skachek, L. M., Khoroshko, V. O. (2014). *Bankivska bezpeka*. O.V. Khoroshka (Ed.). Kyiv: PVP «Zadrugha». [in Ukrainian].
8. Semenov, V. A. (2008). *Model i metod formirovaniya kompleksnoy sistemi bankovskoy bezopasnosti*. Extended abstract of candidate's thesis. SPb. [in Russian].
9. *Bolshoy ekonomicheskii slovar*. (1999). A. N. Azrilyan (Ed). Moscow: In-t novoy ekonomiki. [in Russian].
10. Zubok, M. I. (2002). *Bezpeka bankivskoi diialnosti*. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian].
11. Bocharov, O. A. (2003). *Formirovanie osnov ekonomicheskoy bezopasnosti v bankovskoy deyatel'nosti*. Extended abstract of candidate's thesis. M. [in Russian].
12. Tagirbekov, Kyiv (2003). *Osnovy bankovskoy deyatel'nosti*. Moscow: Izd-vo «Os-89». [in Russian].

13. Illjash, M. M. (2001). *Bezpeka banku*. Ukn.: Encyklopedija bankivskojki spravy Ukrainy. V. S. Steljmakh (Ed.). Kyiv: Molodj, In Jure. [in Ukrainian].
14. Sorokivjska Z. (2011). Do pytannja finansovoi bezpeky v umovakh svitovoi ekonomichnoji kryzy. *Ekonomichnyj analiz*, 8(1), 104-108. Retrieved from: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2011_8_1/pdf/sorokivska/pdf [in Ukrainian].
15. Gamza V. A., Tkachuk I. B., Zhilkin I. M. (2017). *Bezopasnost bankovskoy deyatelnosti* (12nd ed., rev.) Moscow: Finansovyy universitet. [in Russian].
16. Bukin, S. (2003). Bezopasnost banka. *Bankovskie tekhnologi*, 9. Retrieved from: www.bizcom.ru/security/2003-09/01.html [in Russian].
17. Bezvukh, S. V. (2011). *Bezpeka bankivskojki dijalnosti* Retrieved from: https://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0786&T=intro&st=0&L=1 [in Ukrainian].
18. Prokopenko, N. S., Vyklyuk, M. I. (2014). Skladovi bezpeky bankivskojki dijalnosti. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy*, 24.1, 302-308. [in Ukrainian].
19. Zachosova, N. V. (2012). Teoretychni aspekty naukovoji katehgoriji ekonomichnoji bezpeky okremykh vydiv vitchyznjanykh finansovykh poserednykiv. *Ekonomichni nauky. Serija «Oblik i finansy»*, 9(33), 136-146. [in Ukrainian].
20. Vasylychak, S. V., Mocjo, R. Ju. (2009). Ekonomichna bezpeka bankiv ta metody jiji zabezpechennja. *Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy*, 19.12, 287-293. [in Ukrainian].
21. Ghrycenko, V. Gh. (2009). Ekonomichna bezpeka bankivskojki systemy Ukrainy. *Visnyk Nacionaljnogho banku Ukrainy*, 4, 27-28. [in Ukrainian].
22. Matveev N. (1999). *Ekonomicheskaya bezopasnost predpriyatiya*. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow: Izd-vo «Vozvrat». [in Russian].
23. Streljbycjka, L. M., Streljbycjkyj, M. P., Ghizhevsjkyj, V. K. (2007). *Bankivsjke bezpekoznavstvi*. M.P. Streljbycjkogho (Ed.). Kyiv: Kondor. [in Ukrainian].
24. Shtajer, O. M. (2011). Naprjamy zabezpechennja ta osnovni skladovi ekonomichnoji bezpeky banku. *Jevropejsjkyj vektor ekonomichnogho rozvytku*, 2, 263-270. [in Ukrainian].
25. Riznyk, N. S., Vorobjova, I. A. (2008). Ocinka ta shljakhy zabezpechennja ekonomichnoji bezpeky banku. *Zbirnyk naukovykh pracj. Lucjkyj nacionaljnij tekhnichnyj universytet*, 5(20), 368. Retrieved from: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/O_FN/2008_5_2/zbirnyk_O_FN_5_4_2_183.pdf [in Ukrainian].
26. Albanin, L. I. (2009). Ekonomicheskaya bezopasnost: ugrozy i ikh otrazhenie. *Voprosy ekonomiki*, 2, 47-48. [in Russian].
27. Milyaev, P. V. (2010). Ekonomicheskaya bezopasnost kommercheskogo banka v sisteme natsionalnoy bezopasnosti gosudarstva. *Audit i finansovyy analiz*, 3. Retrieved from: http://auditfin.com/fin/2010/2/10_15/10_15%20.pdf [in Russian].
28. Kyrychenko, O. A., Melesyk, S. V. (2009). Ekonomichna bezpeka bankivskojki systemy Ukrainy v umovakh ghlobaljnoji finansovoi kryzy. *Aktualjni problemy ekonomiky*, 8 (98), 223-232. [in Ukrainian].
29. Gherasymov, P. A. (2006). Ekonomicheskaja bezopasnostj banka: konceptualjnij pokhod. *Bankovskye uslughy*, 4, 20-30. [in Russian].
30. Kralich, V. R. (2010). *Finansovyj monitoryng u zabezpechenni funkcionuvannja systemy ekonomichnoji bezpeky bankivsjkykh ustanov v Ukraini*. Extended abstract of candidate's thesis. Kyjiv. [in Ukrainian].
31. Kornienko, M. V. (2005). *Instrumenty povysheniya ekonomicheskoy bezopasnosti kommercheskogo banka*. Extended abstract of candidate's thesis. Rostov n/D. [in Russian].
32. Revak, I. O., Kernycjka, M. I. (2009). Formuvannja systemy ekonomichnoji bezpeky u bankivskij sferi. *Naukovyj visnyk LDUVS. Ser. Ekonomichna*, 1, 375-389. [in Ukrainian].
33. Baranovsjkyj, O. I. (2006). Bankivsjka bezpeka: problema vymiru. *Ekonomika i prognozuvannja*, 1, 7-26. [in Ukrainian].
34. Dudchenko, N. V. (2013). Suchasni pidkhody do traktuvannja ponjattja «ekonomichna bezpeka bankivsjkykh ustanov». *Investyciji: praktyka i dosvid*, 17, 64-69. [in Ukrainian].
35. Slipenchuk, O. P., Marchukovsjka, M. S. (2009). Ekonomichna bezpeka bankiv ta metody jiji zabezpechennja. *XII Mizhnarodna naukoivo-praktychna konferencija «Svitova finansovo-ekonomichna kryza: strateghiji protydiji ta minimizaciji naslidkiv (ekonomika, finansy ta pravo)»*. Kyiv: UDUFMT. (pp. 94- 97). [in Ukrainian].
36. Kovryzhenko, L. O. (2011). Teoretychni zasady strateghichnogho upravlinnja konkurentospromozhnistju banku. *Visnyk KEF KNEU imeni V. Ghetjmana*, 1, 29-36. [in Ukrainian].
37. Khytrin, O. I. (2004). Finansova bezpeka komercijnykh bankiv. *Finansy Ukrainy*, 11, 118-124. [in Ukrainian].
38. Ghorjacheva, K. S. (2003). Finansova bezpeka pidpryjemstva. Sutnistj ta misce v systemi ekonomichnoji bezpeky. *Ekonomist*, 8, 65-67. [in Ukrainian].
39. Gholoborodjko, Ju. O. (2012). Teoretychni pidkhody do rozkryttja sutnosti ta skladovykh finansovoi bezpeky bankivsjkykh ustanov. *Naukovyj visnyk NL TU Ukrainy*, 22.12, 194-198. [in Ukrainian].

-
40. Natocheeva, N. N. (2011). *Finansovyy mekhanizm preodoleniya bankovskikh krizisov dlya obespecheniya ustoychivogo rosta bankovskogo sektora Rossii*. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow [in Ukrainian].
  41. Baranovskyy, O. I. (2006). Bankivska bezpeka: problema vymiru. *Ekonomika i proghnozuvannya*, 1, 7-25. [in Ukrainian].
  42. Ksjondz, S. M. (2015). Upravlinnja finansovoju bezpekoju bankiv Ukrainy. *Visnyk Khmeljnyckogho nacionaljnogho universytetu*, 3, T. 3, 120-124. [in Ukrainian].
  43. Ghrebenjuk, N. O. (2016). Finansova bezpeka bankiv: systema rozpiznannja zaghroz ta usunennja ryzykiv. *Visnyk Kharkivskogho nacionaljnogho universytetu imeni V. N. Karazina. Serija «Ekonomichna»*, 91, 53-64. [in Ukrainian].
  44. Jepifanov, A. O. (2009). *Finansova bezpeka pidprijemstv i bankivskjykh ustanov*. A.O. Jepifanova (Ed.). Sumy: DVNZ «UABS NBU». [in Ukrainian].
  45. Dmytrov, S. O. (2012). Upravlinnja finansovoju bezpekoju komercijnogho banku. *Finansovyj prostir*, 2 (6), 11-15. [in Ukrainian].
  46. Poberezhnyj, S. M., Plastun, O. L., Bolghar, T. M. (2010). *Finansova bezpeka bankivskojij dijalnosti*. Sumy: DVNZ «UABS NBU». [in Ukrainian].
  47. Shherbatykh, D. V., Shpyljoivyj, B. V. (2016). Pidkhody ta zaghrozy do formuvannja finansovo-ekonomichnoji bezpeky bankivskjykh ustanov. *Visnyk Cherkasjkogho universytetu. Serija ekonomichna*, 1, 141-148. [in Ukrainian].
  48. Keljder, T. L., Khudoljej, L. V. (2012). Ekonomichna bezpeka bankivskojij systemy Ukrainy v umovakh ghlobaljnoji finansovoji kryzy. *Derzhava ta rehiony. Serija: Ekonomika ta pidprijemnyctvo*, 2, 181-185. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції – 03.12.2018 р., прийнята до друку – 14.12.2018 р.